

8.5.2024

VN/16960/2021
STM078:00/2021**2024/3 TYÖTURVALLISUUSSÄÄNNÖKSIÄ VALMISTELEVAN NEUVOTTELUKUNNAN PÖYTÄKIRJA
8.5.2024**

Aika 8.5.2024 klo 13.00-14.30

Paikka: Teams-etäkokous

Osallistujat:

Antti Janas	STM, puheenjohtaja
Hanna-Mari Pekuri	STM, varapuheenjohtaja
Jussi Hyrkäs	Työsuojelun aluehallinto, varajäsen
Inka Douglas	STTK, jäsen
Juha Ala-Hiiri	TKL, jäsen
Timo Koskinen	SAK, jäsen, klo 13.55 saakka
Minna Salli	KT, jäsen
Päivi Lanttola	VTML, jäsen, klo 13.55 saakka
Albert Mäkelä	SY, jäsen, klo 14.25 eteenpäin
Pia Perttula	TTL, jäsen, klo 14.00 eteenpäin
Lotta Savinko	Akava, jäsen
Anne Salomaa	EK, jäsen
Vesa Pekkola	STM, jäsen
Sirkku Saarikoski	STM, asiantuntija
Jarno Virtanen	STM, asiantuntija
Mari Leinonen	STM, asiantuntija
Tanja Ylitöyrä	STM, sihteeri

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Hyväksyttiin asialista ja lisättiin uudeksi asiakohdaksi kohta 6. Työsuojeluhenkilörekisteri.

2. Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Asbestidirektiivin täytäntöönpano

Virtanen kertoi, että asbestidirektiivin muutosdirektiivi tulee kansallisesti panna täytäntöön 21.12.2025 mennessä. Direktiivissä altistumisen raja-arvoa on kiristetty. Nykyinen raja-arvo on 0,1 kuitua/cm³, ja viiden vuoden siirtymäajan jälkeen arvo on 0,01 kuitua/cm³. Suomessa on asbestipurkutyössä jo nyt voimassa tämä raja-arvo, mutta muuta asbestityötä koskien uusi raja-arvo tulee saattaa voimaan. Suomessa tämä koskee erityisesti kaivostyötä ja mahdollisesti infra-alaa. Tulee myös päättää, miten toimitaan siirtymäajan jälkeen vuoden 2029 lopulla. Tuolloin raja-arvoa tiukennetaan edelleen siten, että kansallisesti joko pidetään raja-arvo 0,01 kuitua/cm³, mutta laajennetaan mittaukset kattamaan myös nykyistä ohuempia eli alle 0,2 µm paksuisia asbestikuituja, tai tiukennetaan raja-arvoa edelleen arvoon 0,002 kuitua/cm³, jos ohuita kuituja ei huomioida. Direktiivin sanamuoto sallii molemmatkin vaihtoehdot, mutta selkeyden vuoksi on syytä valita vain toinen vaihtoehto. Suomessa vaihtoehdoista ensimmäinen on realistinen. Viiden vuoden siirtymäajalla tulee myös siirtää tarkemman elektronimikroskopian käyttöön. Tämä menetelmä on meillä jo laajasti käytössä.

Myös koulutusvaatimuksiin tulee muutoksia. Asbestille altistuvilla on direktiivin mukaan jo aiemmin pitänyt olla koulutus, ja myös koulutukseen sisältyvistä keskeisistä elementeistä on säädetty jo aiemmin direktiivissä. Päivitysdirektiivissä on kuitenkin tullut uutena velvoitteena, että koulutuksen antavan kouluttajan tulee olla henkilö, jonka pätevyys on tunnustettu kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi koulutuksesta on annettava työntekijälle koulustodistus, josta selviää koulutuksen päivämäärä, kesto, sisältö, kieli sekä kouluttajan tai koulutusta antavan laitoksen tai molempien nimi, pätevyys ja yhteystiedot. Asbestipurkutyö on säännelty ammatti jo nykyisin, eli purkajilla on jo nykyisin vaadittu todistus. Muiden työntekijöiden osalta tulee selvittää, miten heille saadaan vaadittu koulutus. Koulutus tulee antaa tai olla suoritettuna työsuhteen alussa, ja tarvittaessa se voidaan uusida. Jatkossa jo asbestipurkutyöilmoitukseen tulee liittää työntekijöiden henkilökohtaiset koulustodistukset.

Asbestikartoittajan pätevyyden osalta direktiiviin on tullut tarkennuksia. Kartoittajan tulee olla "pätevä toimija", mutta pätevyysvaatimuksia ei ole avattu tarkemmin. Suomessa on jo voimassa pätevyysvaatimus, mutta kartoittajan osaamisesta voisi mahdollisesti säätää tarkemmin. Lisäksi direktiivissä on myös joitakin muita lisäyksiä, jotka liittyvät purkumenetelmiin ja pölynhallintaan purkutyössä. Näistä säädetään Suomen asbestiasetuksessa jo nykyisin, mutta tarve täsmennyksiin tarkistetaan. Direktiivissä on ollut poikkeuksia satunnaisen altistumisen osalta, joita nyt on poistettu. Meillä ei ole kansallisia poikkeuksia, joten tältä osin ei tarvita muutoksia. Kansallisen täytäntöönpanon esivalmistelussa on keskusteltu eniten hengityksensuojaimia koskevasta sääntelystä esim. suojainten istuvuuden osalta.

Esiselvitysvaiheessa eri tahojen kanssa on keskusteltu hallitusohjelmasta, ja eräät toivotut lisäykset olisivat kansallista lisäsääntelyä. Kaikkien toiveiden toteuttamiseen ei ole aikaa tai mahdollisuutta. Muutosten kansallinen täytäntöönpano on tarkoitus valmistella virkatyönä, jonka tukena olisi asiantuntijaverkosto. Verkostoon ajateltuja tahoja on kuultu jo esivalmistelun aikana. Varsinaisena kolmikantakäsittelyelimenä toimisi TTN. Osa säännösmuutoksista koskee purkutyötä, osa kaivostyötä ja infraa. Ei ole tarkoituksenmukaista, että kaikki verkoston osallistujat olisivat aina paikalla, mutta yhteisiäkin kokoontumisia olisi. On ajateltu, että muutokset voitaisiin hyväksyä TTN:ssä noin vuoden kuluttua, mitä seuraisi lausuntokierros.

Keskusteltiin ja esitettiin kysymyksiä valmistelusta. Kaivospuolen edustajia on kuultu, ja kaivoksiin liittyvät asbestikysymykset ovat osa direktiivin täytäntöönpanoa. Informaatiota valmistelusta voidaan jakaa asiasta kiinnostuneille. Ehdotusta kannatettiin. Koskinen ilmoitti osallistujiksi seuraavat henkilöt: Jenni Uljas Teollisuusliitto, Tapio Jääskeläinen Rakennusliitto ja Riitta Työläjärvi SAK. Lisäksi Anne Salomaa ilmoitti haluavansa olla verkoston jakelulistalla mukana. Muut ilmoittavat viimeistään ensi viikon alussa sellaiset osallistujat, jotka eivät vielä ole STM:n tiedossa.

Puheenjohtaja totesi, että valmistelussa edetään ehdotuksessa esitetyllä tavalla. Aloituspäätös pyritään pitämään ennen kesälomakauden alkua.

4. Sukellustyötä koskeva työturvallisuussäätely - sukellusryhmän vähimmäiskokoonpano

Leinonen kertoi, että ministeriöön on toimitettu ehdotus sukeltajia koskevan työturvallisuuslainsäädännön muuttamiseksi siten, että säädöstasolla säädettäisiin sukellustyötä tekevän ryhmän vähimmäiskokoonpanosta. Ehdotus ei rajoitu rakennustyöhön, vaan se kattaa kaiken sukellustyön. Liian pieneen sukellusryhmän kokoon liittyy riskejä. Nykyisin rakennustyötä tekeviä sukeltajia koskee valtioneuvoston asetus rakennustyötä tekevän sukeltajan pätevydestä ja turvallisuussuunnitelmasta. Asetuksen 3 §:n mukaan työnantajan on tehtävä sukellustyötä varten työturvallisuuslain 10 §:n 1 momentissa tarkoitetun työn ja työympäristön vaarojen selvittämisen ja arvioinnin perusteella työpaikka- ja työvaihekohtainen kirjallinen turvallisuussuunnitelma. Suunnitelmasta on tarpeellisessa laajuudessa ilmentävä työn ja työympäristön vaarojen arvioinnin sisältö ja turvallisuuden varmistamiseksi tehtävät toimenpiteet, muun ohella sukellusryhmän turvallinen kokoonpano. Suomessa ei ole nimenomaista sääntelyä siitä, minkä kokoisella kokoonpanolla sukellustyötä on turvallista tehdä. Asetuksen perustelumuistion mukaan yleensä sukeltajia on vähintään kolme, mutta tarvittava turvallinen määrä on tilannekohtainen eikä siitä voida muistion mukaan yksiselitteisesti säätää. Työturvallisuuslain säännökset pätevät kaikessa sukellustyössä, tärkein on 10 § työn vaarojen arvioinnista. Avilta on pyydetty sukellustyötä koskevat valvontatiedot edellisen viiden vuoden ajalta. Avi ei ollut antanut velvoitteita esim. turvallisuussuunnitelman teosta, ja ylipäänsä sukellustyötä koskien oli vain kaksi tarkastuskertomusta. ESAVI ei myöskään ilmoittanut em. asetuksen soveltamisalan ulkopuoliseen sukellustyöhön liittyviä merkityksellisiä

havaintoja. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että nykyisten säännösten puitteissa (sukellus)työ on aina suunniteltava ja riskit arvioitava ja minimoitava. Tähän liittyy keskeisesti myös tarvittavan henkilömäärän arviointi. On päädytty siihen, että lainsäädäntömuutoksia ei esitetäisi, vaan sukellustyön turvallisuutta voidaan sukellusalan sisällä edistää koulutuksen ja ohjeistuksen keinoin, ja myös avi voisi valvonnassaan kiinnittää huomiota sukellustyön turvallisuuteen liittyviin seikkoihin.

Keskusteltiin esityksestä. Kysyttiin, mitä mieltä alan muut toimijat ovat esitetystä kysymyksestä ja onko aiheesta käyty muualla keskustelua. Puheenjohtaja totesi, että alalla on hyvin vähän toimijoita, eikä laajempi suhtautuminen asiaan ole tiedossa. Muita yhteydenottoja ei ole tullut, eikä asiasta olla keskusteltu muiden kuin avin kanssa. Osa jäsenistä halusi kysyä järjestönsä kuuluvien liittojen kantaa asiaan. Sovittiin, että kannat selvitetään ja asiaan palataan seuraavassa kokouksessa.

5. Muut asiat

Puheenjohtaja kertoi, että Työturvallisuuskeskuksen edustaja työkuormitusjaostossa vaihtui 12.4.2024 lukien, kun Jarna Savolaisen tilalle tuli Seija Moilanen.

Leinonen kertoi, että TEM:ssä on käynnissä lakihanke koskien merituulivoimaa Suomen talousvyöhykkeellä. Tässä yhteydessä tarkastellaan myös nykyistä talousvyöhykelakia. Asia liittyy TTN:n aiheisiin työturvallisuussäätelyn ja valvonnan osalta. TEM:stä on saatu tieto, että merituulivoiman rakennusvaiheen aikainen työturvallisuussäätelyn soveltuvuus on huomioitu esitysluonnoksessa. Talousvyöhykelain 17 §:ssä on tarkennettu, että Suomen talousvyöhykkeellä sijaitsevilla rakennelmilla sovelletaan Suomen lakia. Näin ollen näiden työmaiden sijainnista riippuen valvontatoimivalta kuuluisi lähinnä olevalla Suomen alueella toimivaltaiselle aville. Jatkossa tämä olisi teoreettista, jos suunnitteilla oleva yksi valtakunnallinen avi toteutuu. Siltä osin kuin työtä tehtäisiin aluksella, sovelletaan nykyiseen tapaan aluksia koskevaa työlainsäädäntöä työturvallisuussäätely mukaan lukien. TEM:n mukaan hallituksen esitys on tarkoitus antaa syyskuussa, ja lausuntokierros alkaa pian.

6. Työsuojeluhenkilörekisterilaki

Puheenjohtaja kertoi, että ministeriöön on tänään saapunut Työturvallisuuskeskukselta kirje, jossa otetaan kantaa työsuojeluhenkilörekisterilakia koskevaan hallituksen esitysluonnokseen sekä kerrotaan TTK:n resurssitilanteesta. Hän pyysi, että TTK:n hallituksessa olevat Salomaa ja Savinko voisivat kertoa asiasta. Savinko korosti aluksi, että nyt käsitellään TTK:n näkemystä, jonka sen hallitus on hyväksynyt. TTN:ssä hän edustaa Akavaa, jolla on toisenlainen näkemys. Näkemyksistä puhuttaessa tulee olla tarkkana, ja kyseinen intressiristiriita pitää olla kaikilla kirkkaana mielessä.

Salomaa kertoi TTK:n aamupäivällä pidetystä kokouksesta. On ollut ajatuksena rajata ilmoitusvelvollisuutta työsuojeluhenkilörekisteriin siten, että ilmoituksen tekeminen TTK:lle olisi vapaaehtoista alle 10 henkilön työpaikoille, mikä vastaisi nykykäytäntöä. HE-luonnoksessa asia oli kuitenkin muuttunut siten, että ilmoitusvelvollisuus koskisi kaikkia yrityksiä. TTK:ssa oli selvitetty, mitä muutos tarkoittaisi TTK:n resurssien kannalta. Sillä olisi merkittävä kustannusvaikutus, 5-10 henkilötyövuoden lisäys. Rekisteriä koskevan tietoisuuden lisääntymisestä on arvioitu tulevan n. 100 000 euron lisäkulu, ja sitä suurempi lisäkulu olisi TTK:n näkökulmasta mahdoton. Ehdotuksen myötä tehtävä paisuisi massiiviseksi. Myös EK on ollut sitä mieltä, että ilmoitusvelvollisuus alle 10 henkilön työpaikoille ei toisi lisäarvoa. Olisi järkevää, että ilmoitusvelvollisuus olisi linjassa valvontalain 29 §:ään ja sen muotoiluun vapaaehtoisuudesta työsuojeluvaltuutetun valinnan osalta. Hän näki tärkeäksi, että HE:tä muutetaan tältä osin ennen lausuntokierrosta. STM:n ja TTK:n olisi hyvä tavata asian tiimoilla pikaisesti uudelleen. Savinko jatkoi TTK:n jäsenen näkökulmasta puhuen, että kokouksessa korostettiin sitä, että TTK haluaa olla rekisterinpitäjä, mutta se ei saa tähän mitään avustusta, ja taloudelliset resurssit eivät riitä, jos ilmoitusten määrä jyrkästi kasvaa. Tämä voisi jopa olla riski TTK:n muulle toiminnalle, rekisterinpito ei ole sen ensisijainen tehtävä. On tärkeää pystyä turvaamaan rekisterinpito. HE:n vaikutustenarviointia tulisi vielä täsmentää. Toisaalta alle 10 henkilön yritykset ovat työturvallisuuden kannalta niitä, joilla on tarpeita ja eniten kysymyksiä.

Puheenjohtaja totesi, että nykyisessä laissa ei ole rajattu ilmoitusvelvollisuutta vähintään 10 henkilön yrityksiin, ja rajauksen ottaminen lakiin olisi muutos nykytilaan. HE-luonnoksessa on kuvattu erilaisia vapaaehtoisen

ilmoittamisen tilanteita. Vaikka raja nostettaisiin 10 henkeen, vapaaehtoisista ilmoituksista aiheutuisi edelleen työtä. Valtiolla ei ole osoittaa yhtään rahaa rekisterinpitoa varten. Salomaa piti ilmoitusten määrän runsasta kasvua suurena riskinä TTK:n toiminnalle. Rajaus ei muuttaisi nykykäytäntöä, vaan se täsmentyisi lakiin. Muodollisesti rajausta ei nyt ole laissa, mutta sitä on pitkälti noudatettu, koska se on liittynyt työsuojeluvaltuutetun valintaan. Noin 7 500 pientä työpaikkaa on ilmoittanut vapaaehtoisesti tietonsa. Vapaaehtoinen ilmoittaminen voisi säilyä, mutta on käytännössä mahdotonta, että ilmoitusvelvollisuus koskisi alle 10 henkilön työpaikkoja. Savinko totesi TTK:n hallituksen linjauksen olevan, että vapaaehtoinen ilmoittaminen voisi jatkua. Akavan edustajana hän katsoi, että lakia ei tulisi muuttaa ulottuvuuden osalta. Valvontalain ja työsuojeluhenkilörekisterilain suhteeseen hän ei osannut ottaa kantaa. Puheenjohtaja totesi, että järjestöissä olisi hyvä keskustella sisäisesti, jotta TTK:n hallituksessa linjattu kannan ja oman järjestön kannat eivät olisi vastakkaiset. Savinko totesi, että asia vaatii keskustelua organisaatioissa. Douglas kertoi STTK:n kannan olleen, että nykykäytäntöä ei tulisi muuttaa. TTK:n kannanmuutos on tullut nopeasti, siitä pitää keskustella STTK:ssa, eikä hän pysty nyt sanomaan STTK:n kantaa tänään kerrottuun. Ennen poistumistaan kokouksesta Koskinen totesi, että ilmoitusvelvollisuutta ei tule rajata yli 10 henkilön yrityksiin.

Salomaa toivoi lisää keskustelua myös siitä, että hallituksen esitykseen on jätetty velvollisuus ilmoittaa eri toimipisteet osoitteineen. TTK:n edustajat eivät näe tämän tuottavan lisäarvoa, mutta se aiheuttaa hallinnollista taakkaa. Ilmoitettavien tietojen runsaus voi myös karsia ilmoitusten määrää. Puheenjohtaja kertoi, että ilmoitettavista tiedoista on keskusteltu TTK:n kanssa, ja HE:n sisältö perusteineen on valmisteltu tältä pohjalta. Aiheesta voidaan kuitenkin vielä keskustella. Lakiluonnos oli tarkoitus lähettää lausunnoille kesäkuun alussa, mutta aikataulu viivästynee. Jos lausuntoaika osuu kesäloma-aikaan, lausuntoaika tulee olla tavallista pitempi. Ministeriöstä ollaan yhteydessä TTK:hon ja katsotaan, pystytäänkö valmistelevaan uusi versio. Järjestöihin ollaan tarvittaessa yhteydessä.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.30.

Antti Janas

puheenjohtaja

Tanja Ylitöyrä

sihteeri